

МАСКВА. ГЕОРГІЕЎСКАЯ ЗАЛА ВЯЛІКАГА
КРАМЛЕЎСКАГА ПАЛАЦА.
ТУТ З 5 ПА 17 ЧЭРВЕНЯ 1969 ГОДА
ПРАХОДЗІЛА МІЖНАРОДНАЯ НАРАДА
КАМУНІСТЫЧНЫХ І РАБОЧЫХ ПАРТЫЙ.

ПАТРАБАВАННЕ НАШАГА ЧАСУ

Нарада камуністычных і рабочых партый, якая працягвалася ў Маскве амаль два тыдні, закончыла сваю работу. Закончылася паспяхова.

Сціхлі бойкія варажбіткі-каментатары з розных «галасоў» і «хваль», замоўклі, нібы вады ў рот набралі, спецыялісты ад антыкамунізма, збянтэжыліся прарокі, што са старонак заходняй буржуазнай прэсы прадракалі правал сусветнага форуму аднадумцаў. Прарокі зноў селі ў лужыну па самыя вушы. Перш-наперш гаварылася з стопрацэнтнай упэўненасцю, што нарада не адбудзецца. Нават тады, калі ў Маскву пачалі з'язджацца дэлегацыі, «Голас Амерыкі» ўпарта паўтараў старое: не збяруцца, не прыедуць.

Але камуністы сабраліся, прыехалі, селі за адзін стол. Тады заходнім прапагандыстам давялося ліхаманкава перастроівацца. У імперыялістычнай прэсе з'явіўся новы тэзіс: на нарадзе немінуча адбудзецца раскол, Асноўны дакумент партый не падпішуць. Каб такая гіпотэза выглядала саліднай, пераканаўчай, карэспандэнты заходніх агенцтваў, якія асвятлялі ход нарады ў Маскве, перадавалі адпаведную інфармацыю. Абмінаючы станоўчае, яны імкнуліся сканцэнтраваць увагу чытача на рознагалоссях, якія існуюць у міжнародным камуністычным і рабочым руху і якія свабодна, у духу таварыства і поўнага даверу абмяркоўваліся на нарадзе.

Але ўжо з першых дзён было відаць, што і гэтая карта буржуазных ідолагаў бітая. 8 чэрвеня, у чацвёрты дзень работы нарады, Генеральны сакратар Кампартыі ЗША Гес Хол на прэс-канферэнцыі заявіў журналістам:

— Для тых з вас, хто выступае супраць імперыялізму, за нацыянальнае вызваленне, сацыялізм і мір ва ўсім свеце, у мяне добрыя весткі. Для тых жа, хто

стаіць на процілеглых пазіцыях, у мяне няма слоў суцяшэння.

Няма слоў суцяшэння для тых, хто чакаў, што маскоўская нарада пацвердзіць іх сны аб тым, што камуністычны і рабочы рух аджыў свой век, што ён не вызначае больш характэрную асаблівасць нашай эпохі. Міжнародная нарада камуністычных і рабочых партый, на якой прысутнічала 75 дэлегацый, абсалютнай большасцю галасоў прыняла Асноўны дакумент— «Задачы барацьбы супраць імперыялізму на сучасным этапе і адзінства дзеянняў камуністычных і рабочых партый, усіх антыімперыялістычных сіл». Прыняты і іншыя важныя дакументы: «Адозва ў абарону міру», «Незалежнасць, свабоду і мір В'етнаму», «Аб 100-годдзі з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна», Заява ў падтрымку справядлівай барацьбы арабскіх народаў супраць ізраільскай агрэсіі, Заявы салідарнасці з камуністамі і дэмакратамі, якія падвяргаюцца жорсткім рэпрэсіям дыктатарскіх рэжымаў.

Сёння ворагі міру і дэмакратыі, свабоды і сацыяльнай роўнасці вымушаны, хоць скрозь зубы, прызнаць вялікі поспех нарады, нават назваць яе вялікай гістарычнай падзеяй. Французская газета «Пары прэс энтрансіжан» падкрэслівае, што міжнародная нарада камуністычных і рабочых партый «з'явілася поспехам для Савецкага Саюза, кіраўнікі якога нястомна працавалі на працягу многіх гадоў над правядзеннем гэтай сустрэчы». Другая французская газета вымушана прызнаць, што нарада з'явілася «паваротным пунктам у гісторыі міжнароднага камуністычнага руху».

Тыя, хто хацеў пасварыць нас з сябрамі, унесці разлад у брацкія камуністычныя партыі, пралічыліся. Менавіта на гэтай нарадзе быў закладзены краеугольны камень свяшчэннай справы згуртавання міжнароднага камуністычнага руху на новым этапе.

Гэтаму садзейнічалі сам дух нарады, яе дэмакратычныя прынцыпы, імкненне знайсці агульную платформу дзеянняў. Нават тыя некалькі партый, якія не падпісалі Асноўны дакумент, выказаліся таксама за ўмацаванне адзінства ўсіх антыімперыялістычных сіл. Шчырасць і брацкая салідарнасць дапамаглі ўдзельнікам нарады пераадолець некаторыя рознагалоссі, улічыць розніцу поглядаў на тое ці іншае пытанне і выпрацаваць Дакумент, які дае навуковы марксісцка-ленінскі аналіз развіцця сучаснага свету, раскрывае чалавечанавісніцкую прыроду імперыялізму, аналізуе дасягненні і памылкі ў міжнародным камуністычным і рабочым руху, указвае ясную мэту.

Ад памылак ніхто не застрахаваны. Яны былі і могуць быць, бо пабудова новае жыццё для працоўных усяго свету — справа не простая. І кожная камуністычная партыя ўносіць у барацьбу за рэвалюцыйнае абнаўленне свету нешта сваё, нацыянальнае. Але камуністы змогуць выканаць сваю гістарычную місію толькі тады, калі будуць спакойна пераадольваць рознагалоссі, выпраўляць дапушчаныя памылкі і гуртаваць свае рады на аснове пралетарскага інтэрнацыяналізма.

У сваёй прамове на нарадзе кіраўнік дэлегацыі КПСС Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. Брэжнеў сказаў: «...рознагалоссі па тых ці іншых пытаннях не павінны перашкаджаць сумесным дзеянням камуністаў у нашай агульнай барацьбе з імперыялізмам... Гутарка ідзе аб тым, каб у нашай практычнай дзейнасці ставіць у галаву вугла перш за ўсё тое, што збліжае камуністаў усіх краін».

Нарада пацвердзіла, што камуністы рашуча падтрымалі ўладарнае патрабаванне нашага часу — выступілі за адзінства ўсіх прагрэсіўных міралюбівых сіл.

чен Договор об отказе от ядерных испытаний на земле, на воде и в космическом пространстве, подписан Договор о нераспространении ядерного оружия. Значит, когда народы действуют активно и сплоченно, можно достичь конкретных результатов.

Хотя до тех пор, пока существует империализм, сохраняется опасность военных конфликтов, мирное сосуществование государств с различным социальным строем — это в наше время реальное дело. Но мирное сосуществование требует постоянной и упорной борьбы народных масс против империализма, против его политики с позиции силы.

Борьба за мир — это и мирные инициативы социалистических государств, и победоносные сражения вьетнамских патриотов в джунглях Южного Вьетнама, и антивоенные манифестации в городах Европы и Америки, и борьба японского народа против американских военных баз. Деду мира служат и выступления рабочего класса против всевластия монополий, и сопротивление народов Латинской Америки диктатурам военных клик, и антиколониальные движения в странах Азии и Африки, и борьба негритянского населения США за свои права. Каждый, кто участвует в этой борьбе, нев-

зирая на то, носит ли он рабочий комбинезон, обрабатывает землю или трудится в лаборатории, вносит вклад в общее дело защиты мира.

Мы обращаемся с призывом

к людям труда — рабочим, крестьянам, интеллигенции, к деятелям науки и культуры, ко всем, кто хочет спасти и умножить плоды труда и творческих усилий человечества;

к матерям и отцам, заботящимся о будущем своих детей;

к молодежи и студентам, стремящимся осуществить высокие планы и мечты, посвятить силы и энергию процветанию своих стран;

к парламентариям, государственным и политическим деятелям, испытывающим тревогу за судьбы своих народов;

к политическим партиям, профессиональным союзам, общественным организациям и движениям;

к религиозным общинам и объединениям, к людям разных вероисповеданий;

к участникам движений в защиту мира и антивоенных кампаний;

ко всем мужчинам и женщинам:

требовать прекращения агрессии США во Вьетнаме, вывода американских войск, уважения суверенных прав

вьетнамского народа — независимости, свободы и мира для Вьетнама;

добиваться ликвидации последствий агрессии Израиля на Ближнем Востоке на основе резолюции Совета Безопасности ООН;

бороться за полную ликвидацию колониализма и неоколониализма, за достижение независимости всеми угнетенными народами, за прекращение войн португальских колонизаторов, искоренение позорного расизма в Южной Африке и повсюду, где он проявляется, за устранение продажных режимов — прислужников иностранных монополий;

умножить усилия в борьбе за полное осуществление принципов мирного сосуществования государств независимо от их социального строя, за ослабление международной напряженности, урегулирование нерешенных международных вопросов путем переговоров, против посягательств империалистов на независимость и суверенитет народов, на их право самим определять свою судьбу, за развитие широкого равноправного сотрудничества между странами.

Мы обращаемся ко всем, кто пережил и помнит ужасы последней мировой войны, ко всем защитникам мира в Европе, в том числе к миро-

любивым общественным силам Западной Германии:

преградим путь проводимой ФРГ политике территориальных притязаний, ее стремлению заполучить ядерное оружие, заставим повернуть вспять силы неонацизма!

Признание реального положения, сложившегося в Европе в итоге второй мировой войны, неприкосновенность существующих границ, признание Германской Демократической Республики — вот непрременные условия прочного мира на европейском континенте.

Развернем борьбу за создание эффективной системы коллективной безопасности в Европе и ликвидацию раскола мира на военные группировки, за установление атмосферы сотрудничества и взаимопонимания между народами. Путь к этому проложило бы проведение общеевропейского совещания государств, которое было предложено Будапештским совещанием государств Варшавского Договора.

Мир на земле не может опираться на «равновесие страха». Прочный мир мыслим без прекращения гонки вооружений.

Необходимо добиваться создания безатомных зон в различных районах земного шара, запрещения любых ис-

пытаний ядерного оружия, скорейшего вступления в силу Договора о нераспространении ядерного оружия и участия в этом Договоре всех государств, запрещения ядерного оружия и уничтожения его запасов.

Необходимо требовать ликвидации военных баз на чужих территориях, освобождения стран от навязанных им агрессивных военных пактов, эффективного международного запрещения всех видов химического и бактериологического оружия.

Необходимо последовательно и упорно добиваться всеобщего и полного разоружения.

Мы, коммунисты, при всех испытаниях сохраняли беззаветную преданность ленинским идеям мира и дружбы между народами. Сегодня, как и прежде, мы будем бороться за эти возвышенные, общечеловеческие цели вместе со всеми, кто выступает против политики милитаризма, агрессии и войны. В этих целях мы готовы развивать контакты и сотрудничать с самыми различными общественными и политическими силами.

Единство всех прогрессивных миролюбивых сил — веление нашего времени. Сплоченные воедино, мы обеспечим победу священного дела мира на земле!

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

С 5 по 17 июня в столице нашей Родины Москве прошло международное Совещание 75 коммунистических и рабочих партий. Главный итог работы Совещания выражен в Основном документе «Задачи борьбы против империализма на современном этапе и единство действий коммунистических и рабочих партий, всех антиимпериалистических сил». Коммунисты, трудящиеся, все прогрессивные силы получили в документе конкретную программу действий, которая рассчитана на то, чтобы объединить их в общей борьбе против империализма, против его политики агрессии и реакции, дать новый стимул для активизации этой борьбы во всех частях света. Не оправдались надежды тех, кто рассчитывал на провал Совещания, на раскол международного коммунистического движения («ПАТРАБАВАННЕ НАШАГА ЧАСУ», 1 стр.).

Нелегкими были молодые годы Ивана Альхименко. Нужда заставила его покинуть родные места. Так оказался он в Аргентине. Только и там не было бедному человеку счастья. Еле-еле собрал денег, чтобы вернуться на Родину, в Глубокский район. А вскоре пришел памятный 1939-й. С тех пор жизнь людей неузнаваемо изменилась. Вот, например, Анна Симанкович — депутат Верховного Совета БССР. Упорным трудом заслужила она доверие народа. Иван Генько за счет сельхозартели учится в Минском институте механизации и электрификации сельского хозяйства. Заочно занимается в Гродненском сельхозинституте заведующая складом Глафира Орехова. И старики не забыты — получают заслуженную пенсию

(«ПРА СЯБЕ І ПРА СУСЕДЗЯЎ», 3 стр.).

О пребывании в Минске туристов из Соединенных Штатов Америки, друзей «Русского голоса», рассказывается в репортаже «РОДНАЯ ЗЯМЛЯ КЛІЧА» (4 стр.). Наши соотечественники осматривали город, встретились с рабочими и инженерами Минского часового завода, побывали в гостях у колхозников сельхозартели «Новый быт» Минского района, посетили пионерский лагерь в Ждановичах.

На 5 стр. мы продолжаем печатать воспоминания Маршала Советского Союза Г. Жукова — «АПЕРАЦЫЯ «БАГРАЦІЁН». Под таким кодовым названием в 1944 году была проведена операция по освобождению Белоруссии. Активный участник разгрома фашистских армий группы «Центр», маршал Жуков подробно, в доступной форме рассказывает о событиях тех памятных дней.

Издательство «Высшая школа» выпустило в свет интересную книгу-альбом «ГІСТОРЫЯ АРХІТЭКТУРЫ БЕЛАРУСІ». Под таким же названием на 6 стр. мы помещаем рецензию на эту книгу. Автор книги В. Чантурья знакомит читателей с самыми разнообразными архитектурными объектами — дворцово-замковыми комплексами, крепостями, церквями. Он дает подробное описание их внешнего вида, интерьера, стиля и фрагментов художественного оформления. Несмотря на отдельные черты заимствования западных архитектурных направлений, белорусский народ создал высокообразную и оригинальную архитектуру. Книга богато иллюстрирована и представляет большой интерес как для специалистов, так и для широкого круга читателей.

Недавно польский журналист Здислав Мажец побывал в Чили и посетил места, связанные с именем известного чилийского ученого, нашего земляка Игнатия Домейки, родившегося в деревне Недаядцы около Новогрудка. Чилийцы с любовью называли его «Дон Игнацио». Повстанец 1830 года, эмигрант и, наконец, ученый, которому Чилийская республика обязана целым рядом открытий, — таков жизненный путь этого человека («ДОН ІГНАЦЫЮ З НАВАГРУДЧЫНЫ», 8 стр.).

Нямногім больш года назад Мінскі ордэна Леніна трактарны завод асігнаваў чвэрць мільёна рублёў на будаўніцтва новай паліклінікі. У красавіку яна была ўведзена ў строй дзеючых. НА ЗДЫМКАХ: агульны выгляд паліклінікі № 9 трактарнага завода; старшая медыцынская сястра фізіятэрапеўтычнага аддзялення Л. СЛЮНЬКОВА.

ПРА СЯБЕ І ПРА СУСЕДЗЯЎ

Калі ехаць з вёскі Запрудзе ў Загор'е, то па правы бок віднеюцца пагоркі. Называюцца яны чамусьці Карпатамі. Не ведаю, адкуль пайшла назва, але з гэтымі пагоркамі звязаны лёс майго сусяседа Івана Альхіменкі, мясцовага селяніна.

Вядома ж, хлебароб жыве з зямлі. Мара аб ёй — карміліцы ніколі не пакідае селяніна. Не пакідала яна і бацьку Івана — Канстанціна Альхіменку. Прыдбаць зямлю можна было толькі за вялікія грошы. А дзе ж іх узяць?

Тутэйшыя наваколіцы належалі графу Могилю. Багаты і сквалны быў магнат. Абдзіраў мужыкоў да ніткі. Ён і прапанаваў сям'і Альхіменкаў самую лясную на Карпатах. Не дарма, не! За такое «дабрадзеяства» трэба было гадамі адпрацоўваць на панскіх палатках. Але іншага выйсця не было ў Канстанціна Альхіменкі. Пачалі будаваць хаціну. А калі перабраліся туды, старая загаласла:

— Ды хіба ж тут пражывеш? Ногі выцягнеш на гэтым жывіры.

Зімою ў курніцы да касцей праймаў сівэр, а летам спякота выпальвала кволюю руны.

Не было чым жыць. Здавалася, свет сыйшоўся клінам. І вось Іван (к гэтаму часу ён

быў сталы хлопец) даведаўся, што з суседніх вёсак едуць батракі за акіяны. Там, кажучы, доллары амаль не рыдлёўкамі грабуць. Вырашыў і ён адправіцца. З ім паехалі аднавяскоўцы Якаў Альхіменак і Мірон Хахолка. Трапілі ў Аргенціну.

За сем гадоў Іван ледзь-ледзь сабраў грошы, каб вярнуцца дадому, а яго сябрам так і не ўдалося ўбачыць родныя мясціны: хто памёр на чужыне, хто дажывае там свой век.

— Адным словам, — з сумам уздыхае Іван, — нялёгкая доля выпала на маладзья мае гады.

У кожнага народа ёсць векапомная дата. На тутэйшай зямлі — гэта 17 верасня 1939 года. Дзень, калі на «крэсах усходніх» просты люд стаў уладаром усіх багачыяў, гаспадаром свайго лёсу. Зямля — спрадвечная мара селяніна, крыніца яго шчасця і дабрабыту — перайшла ў карыстанне тых, хто яе апрацоўвае.

Зараз чатыры сыны Івана Альхіменкі працуюць у розных гарадах краіны. Добра зарабляюць. Старыя атрымліваюць пенсію. Узвзялі новы, прасторны дом.

— Ды ці ж я адзін такі? — гаворыць васьмідзесяцігадовы Альхіменка. — За апошні час наша вёска разбудова-

лася: сюды перасялілася шмат хутаран.

— Вось хоць бы ўзяць нашу паважаную Ганну Сіманковіч. Без бацькі гадалася дзяўчына. Які б лёс яе напачкаў раней? Батрачыла б у паноў. А сёння яна дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, брыгадзір. Шчырай працай заслужыла жанчына павагу народа. Па 20 цэнтраў збожжа і 6 цэнтраў ільну з гектара вырошчвае яе брыгада. А вось зусім маладая дзяўчына Ірына Катэта. Нядаўна ў школу хадзіла, а цяпер загадчыца фермы. І не маленькай — 300 дойных кароў і шмат маладняку. Ірына займаецца ў тэхнікуме.

— У нашай васьмігодцы працуе пяць настаўнікаў аднавяскоўцаў — Надзея Заяц, Ірына Дзямідзенка і іншыя. Усе яны маюць вышэйшую адукацыю. Сын дэсяра Міхаіла Генькі — Іван за кошт сельгасарцелі займаецца ў Мінскім інстытуце механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі. Завочна вучыцца ў Гродзенскім сельгасінстытуце загадчыца склада Глафіра Арэхава, абараняе дыпломную работу механізатар Пятро Новік. Ды што гаварыць, вучацца многія, хто ў дзённай, хто ў вэчэрняй школе, хто ў інстытуце.

В. КЛІШЧАНКА.
Глубоцкі раён,

РОДНАЯ ЗЯМЛЯ КЛІЧА

Прыезд турыцкіх груп нашых землякоў са Злучаных Штатаў Амерыкі стаў ужо традыцыйным. Вось і ў гэтым годзе зноў прыбылі ў беларускую сталіцу сябры «Русского голоса». Каля тыдня гасцілі яны ў Мінску. Тэрмін сам па сабе, зразумела, невялікі. Але і за гэты час, дзякуючы намаганням работнікаў «Интуриста» і супрацоўнікаў Беларускага таварыства па культурных сувязях з сусайчыннікамі за рубяжом, гасці мелі магчымасць пазнаёміцца з нашай рэчаіснасцю.

У першы ж дзень яны агледзелі вечна юную беларускую сталіцу, якая прыгажэе з кожным днём. [Здымак 5].

Нават тыя з турыстаў, хто наведвае Радзіму не ў першы раз, знаходзяць значныя змены. Аляксандр Разумаў, напрыклад, у пяты раз прыязджае ў Мінск.

— Павінен сказаць, што кожны раз бачу нешта новае, — гаворыць ён. — Узяць, напрыклад, гасцініцу «Юбілейная», у якой мы зараз спыніліся. Памятаю, як у 1966 годзе мы праязджалі гэтай дарогай на Мінскае мора. Тады тут былі маленькія драўляныя хаткі. Зараз жа гэтыя мясціны не пазнаць.

— Цудоўны будынак, утульныя нумары, а абслугоўванне — лепшага і жадаць нельга, — дадае Малання Філіпава. [На здымку 1: нашы землякі ля будынка гасцініцы «Юбілейная»].

На наступны дзень турысты сустрэліся і гутарылі з рабочымі і інжынерамі Мінскага гадзіннікавага завода. Калі яны ўвайшлі ў зборачны цэх, то былі здзіўлены: у цэху гучала музыка.

— Ці не перашкаджае рабоце? — спытаў Іван Данілюк у адной з дзяўчын, што працуюць на канвееры.

Святлана Салычыц весела ўсміхнулася:

— Надворот, нават дапама-

гае. Гэта ж навуковая музыка.

— Якая?..

— Навуковая. Існуе тэорыя аб навуковай музыцы. Што гэта такое? Музыка як бы стварае настрой. А калі ў чалавека настрой добры, то і работа ў яго спорыцца. [Здымак 6].

І сапраўды, добра працуюць дзяўчаты. Гэта дзякуючы іх майстэрству мінская фірма «Прамень», якая толькі ў 1956 годзе выдала першую прадукцыю, зараз вядома далёка за межамі нашай краіны. У мінулым годзе фірма выпусціла 2150 тысяч наручных жаночых і мужчынскіх гадзіннікаў. Але рабочыя і інжынеры не спыняюцца на дасягнутым: ужо сёлета прадукцыя прадпрыемства складзе 2 мільёны 300 тысяч штук гадзіннікаў.

Толькі ў Савецкім Саюзе фірма налічвае звыш 5 тысяч арганізацый-пакупнікоў. Акрамя таго, каля 30 працэнтаў прадукцыі ідзе на экспарт. У прыватнасці, на гэты год ужо заключана пагадненне на пастаўку толькі ў Канаду вялікай колькасці гадзіннікаў.

— Гэта ж падумаць толькі, — узрушана гаворыць Аліса Ушко. — Няўжо гэта тая Беларусь, якая калісь адпраўляла ў Канаду сваіх дачок і сыноў?

Працягваючы знаёмства з нашай рэспублікай, гасці наведвалі калгас «Нозы быт» Мінскага раёна. Барыс Фунцікаў, старшыня калгаса, прапанаваў пачаць агляд гаспадаркі з месца, дзе будзе ўзведзены помнік 300 калгаснікам арцелі, якія загінулі, абараняючы Радзіму ад фашысцкіх акупантаў.

— Дорага каштавала вам вайна, — ціха сказаў Трафім Андрюк. — Але людзі ведалі, за што змагаліся і гінулі.

Так, яны ведалі. Яшчэ ў 1929 годзе жыхары навакольных вёсак вырашылі аб'яднацца ў арцель і працаваць разам. Было нялёгка. Але праз некалькі

2.

год ужо сталі бачны вынікі сумеснай працы.

Пасля вайны давялося пачынаць усё спачатку, затое сёння ў калгасе 42 трактары, 33 аўтамашыны, 15 зерневых камбайнаў. Даход арцелі ў 1968 годзе склаў 1493 тысячы рублёў. У склад калгаса ўваходзяць 17 вёсак, але ў будучым плануецца сканцэнтравць членаў арцелі ў трох-чатырох вёсках новага тыпу, такіх, як на здымку 2.

Турысты агледзелі першую чаргу забудовы, якая ўключае пятнаццаць жылых дамоў, гутарылі з некаторымі калгаснікамі. Вось яны ўвайшлі ў дом Івана Гялейшы. [Здымак 3]. Пасыпаліся пытанні. Маладыя гаспадары, крыху саромеючыся, раскажваюць аб сабе. Іван працуе ў калгасе электра-газаваршчыкам, атрымлівае 120 рублёў у месяц. Яго жонка Вольга — звеннявая. Яе ўклад у сямейны бюджэт — 90 рублёў. Дом у іх двухпавярховы з чатырох пакояў з усімі выгодамі. За яго яны плацяць каля 20 рублёў у месяц.

Нехта з турыстаў заўважае: — У нас за чатырохпакаёвую кватэру трэба плаціць звыш 150 долараў.

Затым турысты агледзелі палі калгаса. Развітваючыся, Барыс Фунцікаў пажадаў гасцям шчаслівай дарогі і запрасіў іх прыязджаць праз некалькі год.

— Не пазнаеце нашай гаспадаркі, — сказаў ён. — Абавязкова прыедзем, — адказалі гасці. — Родная ж зямля кліча.

Але, бадай, самай памятнай для гасцей была сустрэча з рэбяткамі піянерскага лагера «Лясная казка» ў Ждановічах. Яшчэ ля ўвахода ў лагер турыстаў сустрэлі прыгожа апранутыя хлопчыкі і дзяўчынкі з букетамі палявых кветак. [Здымак 4]. І хоць надвор'е не спрыяла сустрэчы, настрой ва ўсіх быў цудоўны. У гэтым немалая заслуга гаспадароў лагера, піянераў. Дзеці падрыхтавалі да сустрэчы цудоўны канцэрт. На сцэне адзін нумар змяняецца другім. Толькі што Алік Гантман чытаў верш «Дарагі Ільіч», і вось ужо дзяўчынкі з другога атрада выконваюць тэмпераментны венгерскі танец, потым беларускую «Будьбу». Гасці былі вельмі задаволены.

Пасля канцэрта яны разам з піянерамі агледзелі лагер. Сярод стромкіх сосен пралеглі асфальтаваныя дарожкі. Па баках стаяць прыгожыя ўтульныя домікі, у якіх жывуць адпачываючыя тут дзеці.

— У нас у Злучаных Штатах гавораць, што ўсё гэта толькі прапаганда, — кажа Сігмунд Гарбачэўскі. — Цяпер мы сваімі вачыма бачым гэтую «прапаганду».

Соф'я Межы ні на момант не расстаецца з кінакамерай.

— Усё, што мы бачым, вельмі цікава не толькі для нас, але і для нашых сяброў, якія засталіся ў Злучаных Штатах. Калі мы вернемся дадому, яны прагледзяць гэтыя кадры.

Развітваючыся, турысты казалі:

— Дом, які вы будзеце, будзе стаяць вечна, таму што яго фундамент — вашы цудоўныя дзеці.

3.

4.

5.

6.

1.

«ГІСТОРЫЯ

АРХІТЭКТУРЫ

БЕЛАРУСІ»

У выдавецтве «Вышэйшая школа» вышла цікавая кніга-альбом «Гісторыя архітэктуры Беларусі» (дакастрычніцкі перыяд).

Пошукі, якія цягнуліся гадамі, вывучэнне ў натуре архітэктурных помнікаў Беларусі, экспедыцыі і даследаванні, праведзеныя ў 1954—1968 гадах, папярэднічалі напісанню гэтай кнігі. Яе аўтар В. Чантурыя выкарыстаў таксама звесткі з гістарычных і літаратурных крыніц аб развіцці мясцовай архітэктуры.

Дзякуючы гэтаму Чантурыя змог «ажывіць» мінулае, звярнуцца да эпохі першабытна-абшчыннага ладу, узаўяляючы архітэктурнае аблічча тэрыторыі Беларусі тых часоў, расказаць аб архітэктурных пераходах фарміравання беларускай народнасці, аб крэпасным і замкавым будаўніцтве, аб дворцовай і культавай архітэктур-

ры і этапах у іх развіцці, аб характэрных рысах гарадскога жыллёвага будаўніцтва, планіроўцы беларускіх гарадоў, вясковых і маёнткавых забудовах.

Аўтар знаёміць з самымі разнастайнымі архітэктурнымі аб'ектамі — дворцова-замкавымі комплексамі, крэпасцямі, саборамі, царквамі, манастырамі, маёнткамі, гандлёвымі радамі. Ён дае падрабязнае апісанне іх агульнага выгляду, інтэр'еру, стылю і фрагментаў мастацкага афармлення, будаўнічых матэрыялаў, традыцыйнага ландшафту вакол будынкаў.

Кніга багатая і цікавая ілюстравана. У ёй шмат фатаграфій і малюнкаў архітэктурных комплексаў, схем, табліц і чарцяжоў, якія дапамагаюць узаўяляць архітэктурныя прыкметы мінулага, складаюць яго зрокавае аблічча.

Аўтарскі тэкст насычаны змястоўнай і разнастайнай інфармацыяй. У кнізе падрабязна прасочваюцца тыя рысы запазычання, якія характэрны былі для мясцовага будаўніцтва як вынік уплыву традыцыйных архітэктурных напрамкаў, заходніх будаўнічых прыёмаў.

Але нягледзячы на гэтыя асобныя рысы запазычання, даводзіць аўтар, беларускі народ стварыў высокаразвітую і арыгінальную архітэктурную лепшыя помнікі якой сведчаць аб практычнай мудрасці і высокім майстэрстве мясцовых будаўнікоў.

Кніга В. Чантурыя, выдадзеная як дапаможнік для вывучэння гісторыі беларускай архітэктуры, уяўляе вялікую цікавасць і для шырокага кола чытачоў.

Т. КАПЫТОК.

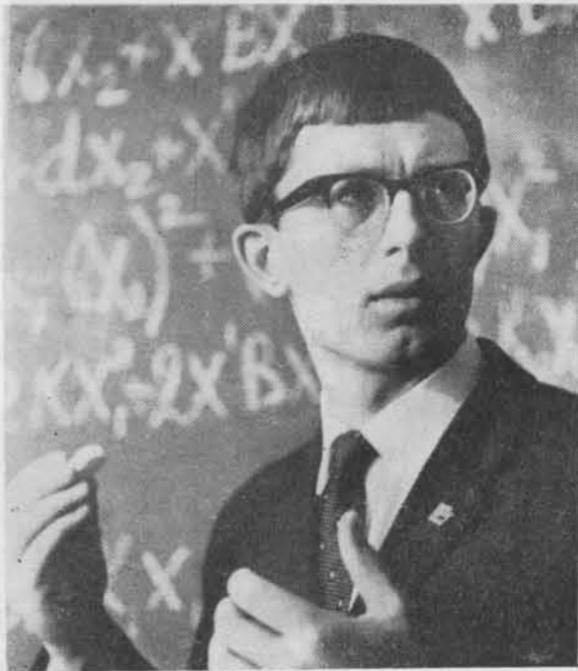
КНІГІ-ДЫПЛАМАНТЫ

У клубе журналістаў у Мінску адбылася прэс-канферэнцыя, прысвечаная адкрыццю перасоўнай выстаўкі кніг, адзначаных дыпламамі X Усесаюзнага конкурсу.

Выстаўка, якая будзе дэманстравацца ва ўсіх сталіцах саюзных рэспублік, прысвечана 100-годдзю з дня нараджэння Ул. І. Леніна. Таму на яе стэндах з 400 кніг, выпушчаных цэнтральнымі і рэспубліканскімі выдавецтвамі, 300 выданняў юбілейнай ланіняны. У экспазіцыі кнігі на рускай, беларускай, украінскай, літоўскай, эстонскай, латышскай, малдаўскай, французскай, арабскай, тамільскай, іспанскай мовах. Гэта асобныя тамы з поўнага збору Твораў Ул. І. Леніна, яго выбраныя творы, кнігі ўспамінаў пра Ільіча, мастацкія творы, прысвечаныя правадыру. Сярод іх паэма Ул. Маякоўскага «Уладзімір Ільіч Ленін», опера В. Мурадэлі «Кастрычнік», факсімільнае выданне замалёвак Ул. І. Леніна з натуре, зробленых у 1920—1921 гадах мастакамі І. Бродскім, Н. Альтманам, Ф. Малявіным, Н. Андрэевым, і шмат іншых.

На асобным стэндзе—кнігі—дыпламанты Усесаюзнага конкурсу. Такія конкурсы на лепшыя па мастацкаму афармленню і паліграфічнаму выкананню выданні штогод праводзяцца ў нашай краіне. Апошні X-ы, які адбыўся ў маі гэтага года, прынес вялікі поспех беларускім выдавецтвам і паліграфістам рэспублікі—яны атрымалі 15 дыпламаў.

Дыплама I ступені ўдастоена «Новая зямля» Я. Коласа, дыпламы II ступені атрымалі фотаальбом «Крэпасць-герой», кніга «З рогу ўсяго многа», серыя з шасці выпускаў «Вобласці нашай рэспублікі». Альбомы «Узняты з руін» і «Беларусь Савецкая», серыя брашур «Маладая Беларусь», «Вецер з Волгі» А. Вялюгіна, «Каляндар прыроды» А. Шкляра і іншыя адзначаны заахвочвальнымі дыпламамі.

Амаль пяцідзясяцігадовая гісторыя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта непарыўна звязана з імем Ільіча. У суровым 1919 годзе, падпісаўшы дэкрэт аб адкрыцці ў Беларусі ўніверсітэта, Ул. І. Ленін першым даў яму пецёўку ў жыццё.

НА ЗДЫМКУ: ланініскі стывендыят БДУ студэнт 4-га курса матэматычнага факультэта Ул. ЛАХАДАНАЎ.

ПАРАД ВЯЛІКАГА БАЛЕТА

Першы Міжнародны конкурс артыстаў балета прыцягнуў у Маскву — сталіцу сусветнай харэаграфіі — 96 удзельнікаў з 21 краіны.

Ацэньвала творчыя дасягненні балетнай моладзі аўтарытэтнае журы, якое ўзначальвала праслаўленая балерына, народная артыстка СССР, лаўрэат Ленінскай прэміі Галіна Уланова. У журы ўвайшлі прыма-балерыны Івет Шавірэ (Францыя), Майя Плісецкая (СССР) Алісія Алонса (Куба), Тані Мамока (Японія), кампазітары Ваіслаў Косціч (Югаславія), Арам Хачатурян (СССР) і інш.

Вышэйшыя ўзнагароды конкурсу — першую прэмію, залатыя медалі і званні лаўрэатаў — заваявалі салісты Вялікага тэатра Ніна Сарокіна і Юрый Уладзіміраў і французская пара Францэска Зюмбо і Патрыс Барт.

Лепшымі салістамі конкурсу прызнаны выхаванцы славуэта Ленінградскага харэаграфічнага вучылішча імя Ваганавай Міхаіл Барышнікаў і Маліка Сабірава.

Вялікі поспех вышаў на долю маладога саліста Вялікага тэатра оперы і балета Беларускай ССР Віктара Саркіс'яна. Ён атрымаў трэцюю прэмію і бронзавы медаль.

PAGES FROM LENIN'S LIFE

(For the beginning see issues Nos. 10, 11, 15—18, 22—24)

Lenin was a friend of young people and kept in close touch with the youth movement, helping them to take a correct political stand. On Lenin's advice, the Party sent its best members to carry on political education among young men and women. The Young Communist League, which now bears the name of Lenin, was set up under his direction.

LENIN'S CONCERN FOR THE UNITY OF THE INTERNATIONAL COMMUNIST MOVEMENT

While giving himself over completely to the strengthening of Soviet power, to the fight against the foreign interventionists and the White Guards, and to the communist education of the masses, Lenin at the same time made use of the vast revolutionary experience of Russia's working class and of the Bolshevik Party, as well as the revolutionary theory which he worked out in the new conditions, to help the international working class movement and to organize the Communist International.

Communist Parties were set up in a number of countries — Germany, Austria, Finland, Hungary and Poland — in the latter half of 1918. In January 1919, Lenin appealed to the workers of Europe and America to establish the Third International, and in March 1919, the First Congress of the Third, Communist International was held in Moscow. Lenin directed its work. He gave a report on bourgeois democracy and the dictatorship of the proletariat, talked about Soviet power, and the essence of the dictatorship of the proletariat.

Lenin drew on the experience of Soviet power in Russia to show that no power is more democratic than the power of the working people, exercised through the Soviets. It was the dictatorship of the proletariat that enabled the Soviet people to successfully carry on their struggle against the counter-revolution and the armed invasion of the imperialists, and to start building up a new life.

The First Congress announced the establishment of the Third International. Lenin also took part in the work of other Comin-

tern congresses: the Second in 1920, the Third in 1921, and the Fourth in 1922. He worked on the most important commissions, spoke on the peasant and national questions, on the attitude towards oppressed nations, on the colonies, on the role and tactics of the Communist Parties, and elaborated the most important draft decisions of the Comintern congresses.

Lenin particularly stressed the importance of unity and the cohesion of the workers' and communist parties of the world, teaching them strictly to abide by the principles of proletarian internationalism.

Lenin was an ardent patriot of his country. He infinitely loved his people, Russian culture, the Russian language and literature. At the same time, he was a great proletarian internationalist and always linked the interests and tasks of the Bolshevik Party, the working class and all working people of Russia with those of the international working class and communist movement. He regarded the revolution in Russia as part of the world socialist revolution.

Lenin was in close touch with the leaders of the international communist and working class movement. In his letters to them, he expressed his profound conviction that world revolution would inevitably come about, and that the new socialist democracy would triumph in all countries.

Lenin welcomed the formation of the Soviets in Hungary and Bavaria in the spring of 1919, and supported the leader of the Hungarian revolution, Bela Kun, the prominent leaders of the German working class movement Clara Zetkin and Franz Mehring, and proletarian revolutionaries in other countries.

Lenin was particularly concerned with strengthening the unity of the international communist movement. He was well informed on the state of affairs in the communist and socialist parties, and worked tirelessly to rally the truly revolutionary elements in them, while criticizing all manner of distortions and vulgarizations of Marxism. He believed it necessary to develop ties between the Communist and other workers' parties, to keep each other informed of the situation and their activities, and, for his part, always did so.

In order to acquaint the young Communist Parties in various countries with the experience of the Russian Communists and to enable them to benefit by that experience, Lenin wrote his

book, *Left-Wing Communist, an Infantile Disorder*, in which he gave the history of the formation, development, struggle and victories of the Bolshevik Party. He described how the Bolshevik Party had grown and gained strength, and why it had successfully coped with its difficulties, and also what lessons the other Communist Parties could derive from its long experience.

The Bolshevik Party had grown and gained in strength, wrote Lenin, in the struggle against overt opportunists, Mensheviks, Social-Revolutionaries, and other enemies of the working class, the enemies of Marxism. It had overcome formidable difficulties through the iron discipline of its ranks and close ties with the masses, and because it was invariably guided by Marxist theory. Lenin regarded right-wing opportunism to be the main danger in the working class movement and severely criticized the errors of those «Left» leaders in the Communist Parties who took the wrong view of the role and tasks of the Communist Parties in respect to the masses, refused to work in bourgeois parliaments, and trade unions, and rejected the possibility of agreements and compromises with other parties. They substituted revolutionary talk for revolutionary action. This was harmful and dangerous for the cause of the working class, for the entire world communist movement, and divorced the parties from the masses. The leader of the world proletariat said that Communists must work wherever the masses are.

Lenin taught Communists to be flexible in their tactics and warned against dogmatic application of general truths to concrete tasks. Lenin's work helped the Communist Parties to overcome their mistakes, to carry on a more successful struggle against the enemies of the working class, and to develop into seasoned Marxist Parties, capable of leading the masses. This book is still of tremendous importance for the whole world communist movement.

By the beginning of 1920, the Red Army had defeated the interventionists and domestic counter-revolutionaries on almost all fronts. The country secured a peaceful breathing-space. Lenin and the Bolshevik Party at once switched the greater part of the country's forces to economic construction — restoring transport, the fuel industry and other key branches of the economy.

(To be continued)

ЗАДАЧИ БОРЬБЫ ПРОТИВ ИМПЕРИАЛИЗМА НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ И ЕДИНСТВО ДЕЙСТВИЙ КОММУНИСТИЧЕСКИХ И РАБОЧИХ ПАРТИЙ, ВСЕХ АНТИИМПЕРИАЛИСТИЧЕСКИХ СИЛ

Основной документ, принятый международным Совещанием коммунистических и рабочих партий в Москве 17 июня 1969 года

Совещание представителей коммунистических и рабочих партий, собравшихся в Москве, состоялось в ответственный момент мирового развития. В мире разворачиваются мощные революционные процессы. В борьбе против империализма объединяются три великие силы современности: мировая система социализма, международный рабочий класс и национально-освободительное движение. Нынешний этап характеризуется ростом возможностей для нового продвижения вперед революционных и прогрессивных сил. В то же время возрастают опасности, порождаемые империализмом, его агрессивной политикой. Империализм, обобщий кризис которого углубляется, продолжает угнетать многие народы и остается источником постоянной угрозы делу мира и социального прогресса.

Сложившаяся обстановка требует единства действий коммунистов, всех антиимпериалистических сил, чтобы, максимально используя все новые возможности, развернуть более широкое наступление на империализм, на силы реакции и войны.

Совещание обсудило актуальные задачи борьбы против империализма и проблемы единства действий коммунистов, всех антиимпериалистических сил. В результате дискуссии, проходившей в духе демократии, равноправия и интернационализма, участники Совещания пришли к общим выводам о положении в мире и вытекающих отсюда задачах.

I.

Человечество вступило в последнюю треть нашего столетия в обстановке обострения исторического противоборства сил прогресса и реакции, социализма и империализма. Ареной этого противоборства является весь мир, все основные области общественной жизни — экономика, политика, идеология, культура.

Мировое революционное движение, несмотря на трудности и неудачи отдельных его отрядов, продолжает наступление. Империализм не смог при помощи контратак изменить общее соотношение сил в свою пользу. Благодаря растущей экономической, политической и военной мощи, а также миролюбивой внешней политике Советского Союза и других социалистических государств, выступлению международного пролетариата, всех борцов против империализма, за национальное освобождение, широкому размаху движения в защиту мира удалось не допустить развязывания мировой войны. Социализм, победивший на одной трети земного шара, добился новых успехов во всемирной битве за умы и сердца людей. События последнего десятилетия подтвердили правильность марксистско-ленинской оценки характера современной эпохи, ее содержания и основных тенденций. Наша эпоха — эпоха перехода от капитализма к социализму.

В настоящее время существуют реальные условия для решения важнейших проблем современности в интересах мира, демократии и социализма, для новых ударов по империализму. В то же время, несмотря на то, что империализм как мировая система не стал сильнее, он остается серьезным и опасным противником. Агрессивность главной империалистической державы — Соединенных Штатов Америки — усилилась.

В основе агрессивной политики империализма лежит стремление любыми способами ослабить позиции социализма, подавить национально-освободительное движение народов, воспрепятствовать борьбе трудящихся в капиталистических странах, задержать необратимый процесс упадка капитализма.

Проявляющееся во всемирном масштабе коренное противоречие между империализмом и социализмом углубляется. В обстановке обострения борьбы двух мировых систем капиталистические державы, несмотря на растущие противоречия, которые их разделяют, стремятся объединить свои усилия, чтобы сохранить и укрепить строй эксплуатации и угнетения, вернуть утраченные ими позиции. Американский империализм пытается удержать под своим влиянием другие капиталистические государства и вместе с ними проводить общую политику в основных сферах классовой борьбы.

Острые агрессивной стратегии империализма, как и раньше, направлено прежде всего против социалистических государств. Империализм не отказывается от прямой вооруженной борьбы против социализма. Он непрерывно усиливает гонку вооружений, пытается активизировать военные блоки, созданные в целях агрессии против Советского Союза и других социалистических стран, обостряет против них идеологическую борьбу, старается затормозить их экономическое развитие.

В борьбе против рабочего движения империализм попирает демократические права и свободы, применяет открытое насилие, жестокие методы полицейских преследований, антирабочее законодательство. В то же время он использует демагогию, буржуазный реформизм, оппортунистическую идеологию и политику, постоянно изыскивает новые методы для того, чтобы подорвать рабочее движение изнутри, попытаться «интегрировать» его в систему капитализма.

В борьбе против национально-освободительного движения империализм, с одной стороны, упорно защищает остатки колониализма, а с другой, — старается воспрепятствовать методам неоколониализма экономическому и социальному прогрессу развивающихся государств, стран, завоевавших национальный суверенитет. Для этого он оказывает поддержку реакционным кругам,

тормозит ликвидацию отсталых социальных структур и стремится затруднить развитие по пути к социализму или по прогрессивному, некапиталистическому пути, открывающему социалистическую перспективу. Империалисты навязывают этим государствам экономические договоры и военно-политические пакты, ущемляющие их суверенитет, эксплуатируют эти страны путем вывоза капитала, неравноправных условий торговли, манипуляций ценами и курсом валют, займов, различных форм так называемой «помощи» и давления международных финансовых организаций.

Увеличивается пропасть между высокоразвитыми капиталистическими государствами и большинством других стран капиталистического мира; в ряде из них острой проблемой является голод. Поощряя реакционный национализм, империализм вызывает трения внутри развивающихся стран и вносит раскол между ними. При помощи антикоммунизма он пытается разобщить революционеров в этих странах и изолировать их от лучших друзей — социалистических государств и революционного рабочего движения капиталистических стран.

Используя военно-политические блоки и базы на чужих территориях, экономический нажим и торговую блокаду, империализм сохраняет напряженность в ряде районов мира. Он оказывает финансовую и политическую поддержку реакционным организациям, усиливает политическое давление. Вооруженные интервенции, жестокие репрессии — особенно там, где борьба приобретает наиболее острые формы и где революционные силы сражаются с оружием в руках, — контрреволюционные заговоры, реакционные и фашистские перевороты, провокации и шантаж — все пущено в ход империализмом.)

Перед лицом укрепления международных позиций социализма империализм стремится ослабить единство мировой социалистической системы. Он использует расхождение в международном революционном движении, чтобы попытаться внести раскол в его ряды, ставит свою идеологическую машину, в том числе средства массовой информации, на службу антикоммунизму, борьбе против социализма, против всех прогрессивных сил.

Не раз за минувшие годы империализм провоцировал острые международные кризисы, ставившие человечество на грань термоядерного столкновения. Но империализм США вынужден учитывать сложившееся соотношение сил на международной арене, ядерный потенциал Советского Союза и возможные последствия ракетно-ядерной войны, ему становится все труднее, опаснее делать ставку на развязывание новой мировой войны. В этих условиях американские правящие круги, не отказываясь от подготовки к такой

войне, особый упор делают на локальные войны.

Однако все отчетливее выявляется противоречие между проводимой империализмом политикой с «позиции силы» и его реальными возможностями. Империализм бессилён вернуть утраченную им историческую инициативу, повернуть вспять развитие современного мира. Магистральный путь развития человечества определяют мировая социалистическая система, международный рабочий класс, все революционные силы.

Война во Вьетнаме является наиболее убедительным доказательством противоречий между агрессивными планами империализма и его способностью осуществить эти планы. Поражение, которое терпит во Вьетнаме наиболее мощный, американский империализм, имеет историческое значение.

Вооруженная интервенция во Вьетнаме занимает особое место в военно-политических планах американского империализма. Агрессор замыслил подавить один из социалистических форпостов в Азии, закрыть народам Юго-Восточной Азии путь к свободе и прогрессу, нанести удар национально-освободительному движению, испытать прочность пролетарской солидарности социалистических стран, трудящихся всего мира.

Но, несмотря на то, что в ход было пущено огромное количество военной техники, американский империализм вынужден был согласиться на безоговорочное прекращение бомбардировок ДРВ и его представители сели за стол переговоров с представителями Демократической Республики Вьетнам и Национального фронта освобождения Южного Вьетнама.

Причины этого — беспримерный героизм вьетнамского народа, дальновидность политики Демократической Республики Вьетнам и Национального фронта освобождения Южного Вьетнама, многосторонняя помощь, оказываемая вьетнамскому народу социалистическими странами, в первую очередь Советским Союзом, боевая и все возрастающая интернациональная солидарность во всем мире, в том числе в самих США. Преступная интервенция во Вьетнаме привела к значительной моральной и политической изоляции США, подняла против империализма еще более широкие народные массы, новые общественные слои и политические силы, ускорила вовлечение в антиимпериалистическую борьбу миллионов молодых людей многих стран, обострила новые противоречия между империалистическими державами. Успехи героического вьетнамского народа убедительно показывают, что в наши дни становится все более возможным для народов, решительно защищающих всеми способами свою независимость, суверенитет, свободу и пользующихся ши-

рокой международной поддержкой, нанести поражение империалистической агрессии.

Крупный международный кризис на Ближнем Востоке породила агрессия израильских захватчиков против ОАР, Сирии и Иордании. С помощью этой агрессии империализм, и прежде всего американские империалисты, пытались сокрушить прогрессивные режимы в арабских странах, подавить арабское освободительное движение, сохранить или восстановить свои позиции на Ближнем Востоке. Им это не удалось. Тем не менее правящие силы Израиля, поддерживаемые всемирной реакцией, в том числе сионистскими кругами, пренебрегают требованием арабских государств, миролюбивых народов и решениями ООН о выводе израильских войск с оккупированных территорий, продолжают проводить политику экспансии и аннексии, непрерывно совершают новые военные провокации. Против этой политики выступают Коммунистическая партия и другие прогрессивные силы Израиля. Арабские народы продолжают решительную борьбу в защиту свободы, независимости и национального прогресса, за возвращение всех оккупированных территорий, за признание национальных прав арабского народа Палестины. Движение сопротивления против оккупации ширится, принимает различные формы, встречает все возрастающую поддержку. На стороне этих народов — СССР, другие социалистические государства, международное коммунистическое движение, солидарность сил национального освобождения, все более широкая общественности капиталистических стран.

Американский империализм не оставляет планов удушения революционной Кубы. Грубо нарушая международное право, он продолжает угрожать независимости Республики Куба, пытается организовать вокруг нее экономическую блокаду, ведет провокационную и подрывную деятельность. Но мужественный кубинский народ под руководством своей коммунистической партии, поддерживаемый Советским Союзом, другими социалистическими странами, прогрессивными силами Латинской Америки, всем революционным движением, стойко защищает свой суверенитет и свободу и тем самым — форпост социализма на американском континенте.

В Европе действует Североатлантический блок — главное орудие империалистической агрессии и авантюры. Его ось — союз Вашингтона и Бонны. Не считаясь с волей европейских народов, правящие круги США, ФРГ и Англии делают все, чтобы продлить существование этого блока, укрепить его организацию, сохранить «военное присутствие» США на европейском континенте.

(Продолжение следует)

КУЗНЯ СИЛЫ І ПРЫГАЖОСЦІ

Шматпавярховы будынак, дзе размясціўся Беларускі дзяржаўны ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга інстытут фізічнай культуры, добра знаёмы тысячам юнакоў і дзяўчат. Адсюль пачынаецца іх шлях у вялікі спорт. Менавіта тут пад кіраўніцтвам вопытных педагогаў і трэнераў рабілі свае першыя крокі да вяршынь майстэрства многія яго выхаванцы. Сярод іх ёсць вядомыя нашы спартсмены: заслужаны дзеяч фізічнай культуры БССР, пяцікратны чэмпіён свету па вольнай барацьбе Аляксандр Мядзведзь, заслужаны майстар спорту, двухкратны чэмпіён свету па класічнай барацьбе Алег Караваеў, неаднаразовы прызёр першынства СССР Іван Лосік, Мікалай Аксёнаў, Віктар Сурынаў, праслаўленыя фехтавальшчыкі Аляксей і Дзіяна Ніканчыкавы, неаднаразовы чэмпіён краіны па спартыўнай гімнастыцы Мікалай Мілігула, легкаатлеты Анатоль Юлін і Марыя Іткіна... Цяжка пералічыць усіх, хто пачынаў тут свой шлях і потым дамагаўся выдатных перамог, праслаўляючы савецкі спорт на розных кантынентах свету.

Адной з вядучых у інстытуце з'яўляецца кафедра лёгкай атлетыкі. Кіруе ёю вопытны педагог, майстар спорту, заслужаны трэнер Беларусі Міхась Сідарэнка. Шмат спарт-

У БЕЛАРУСКІМ ІНСТЫТУЦЕ ФІЗІЧНАЙ КУЛЬТУРЫ

сменаў міжнароднага класа выходзіла тут. Гэта чэмпіён XVII Алімпійскіх гульняў у Токію, сярэбраны прызёр XIX Алімпійскіх гульняў у Мехіка па кіданню молата Рамуальд Клім, заслужаны майстар спорту СССР і заслужаны трэнер рэспублікі Міхась Крываносаў, чэмпіён свету 1967 года па спартыўнай хадзьбе Барыс Храловіч і многія іншыя нашы спартсмены. На гэтай кафедре працуе таленавіты педагог Томас Рэнель, які выхаваў 26 майстроў спорту, у тым ліку трох майстроў міжнароднага класа.

Вучэбна-метадычную і навукова-тэарэтычную работу праводзяць і іншыя кафедры інстытута. У гэтым ім дапамагае электронная і іншая складаная апаратура. Так, напрыклад, кафедра фізіялогіі і хіміі, якую ўзначальвае член-карэспандэнт АН БССР прафесар М. Арынчын, аснашчана пяціканальным электракардыёграфам і шматканальным электраміяграфам. Навуковыя даследаванні кафедра праводзіць галоўным чынам у напрамку вывучэння біяхімічных працэсаў і сістэмы кровазвароту ў спартсменаў пры розных метадах трэніровак і ў дзяцей, што займаюцца спортам. З дапамогай найзыхага абсталявання шэраг навуковых праблем вырашае і калектыў навуковых супрацоўнікаў праблемнай лабараторыі інстытута. Некаторыя з іх, такія, як пытанне аб уплыве максімальных мускульных напружак на арганізм спартсмена, аналіз аб'ёму і інтэнсіўнасці трэніровачных напружак, і іншыя маюць вялікае практычнае значэнне і ўкараняюцца ў практыку трэнерскай работы.

Выпускнік інстытута павінен валодаць не толькі глыбокімі ведамі па спартыўна-тэхнічных дысцыплінах. Студэнты вывучаюць гісторыю, тэорыю і методыку фізічнага выхавання. Кафедры грамадскіх навук—гісторыі КПСС і навуковага камунізму, філасофіі і палітычнай эканоміі ўзбройваюць іх глыбокімі ведамі па марксісцка-ленінскай тэорыі. Інстытут па праву ганарыцца тым, што з яго сцен выйшла

Рамуальд КЛІМ. На міжнародных спаборніцтвах у Будапешце выдатны беларускі спартсмен перамог алімпійскага чэмпіёна і рэкардсмена свету венгра Дзьюлю Жывоцкі і ўстанавіў новы сусветны рэкорд у кіданні молата. Яго вынік — 74 метры 52 сантыметры.

Фота Д. ЦЕРАХАВА.

шмат таленавітых выхаванцаў спартсменаў высокага класа—заслужаных трэнераў Савецкага Саюза, такіх як Г. Бокун, М. Базыненкаў, Б. Левінсон, П. Грыгор'еў, М. Цэйцін... Каля чатырох тысяч падрыхтаваных інстытутам спецыялістаў па фізічнай культуры і спорту з поспехам працуюць у школах і розных навуковых установах, 14 яго выпускнікоў паспяхова абаранілі кандыдацкія дысертацыі і вядуць навукова-педагагічную работу. Сярод студэнтаў інстытута прызёр XIX Алімпійскіх гульняў у Мехіка па стралковым спорту Віталь Пархімовіч, чэмпіён СССР у бегу на 1500 метраў Міхась Жалабоўскі, футбалісты мінскага «Дынама» Эдуард Малафееў, Анатоль Глухотка, Анатоль Васільеў... Звычайныя студэнты. Сціплыя, старанныя, якім спорт, як і мільёнам нашых юнакоў і дзяўчат, дапамагае быць валявымі, моцнымі і прыгожымі.

А. ЦЫПОРКІН.

ДОН ІГНАЦЫО З НАВАГРУДЧЫНЫ

Некаторы час назад у «Голасе Радзімы» быў змешчаны артыкул пра выдатнага вучонага Ігнація Дамейку, які нарадзіўся на Навагрудчыне, у вёсцы Нядвядцы. Лёс закінуў яго ў далёкі край, на другі кантынент — у Чылі, дзе ён стаў арганізатарам навуковага жыцця краіны. Нядаўна польскі журналіст Эдзіслаў Мажац пабываў у Чылі і наведваў мясціны, звязаныя з імем вялікага вучонага і нашага земляка — дон Ігнацыо. Прапануем яго нататкі.

«У часе вандровак па Сант-Яга я апынуўся аднойчы ў квартале Юнгаі. Тут, на вузкай вулачцы Куэто пад нумарам 572 стаіць гэты дом. Многія фрагменты яго выглядаюць і сёння гэтак жа, як пры жыцці чалавека, які яго збудоваў і жыў у ім. Вось кабінет: старасвецкі стол з пясочным гадзіннікам, побач — мікраскоп. Каля стала — любімае некалі крэсла гаспадары, далей — шапка з калекцыяй мінералаў. Сярод іх, вядома — медзь, якую сёння ўсе ў адзін голас лічаць найвялікшым багаццем гэтага краю: іменна ён адкрыў у гэтых мясцінах яе багатыя залежы, ён слухна прадбачыў далейшае бурлівае развіццё горнай справы.

Яшчэ пры жыцці яго называлі Грандэ Эдукадар — Вялікі Настаўнік. Ён быў арганізатарам, а затым — няспынна на працягу 18 год — першым рэктарам універсітэта ў Сант-Яга. Са свайго дома ў квартале Юнгаі, гдэ прадмесці чылійскай сталіцы, ён прыязджаў ва ўніверсітэт часцей за ўсё конна. Выкладаў ён не толькі сваю спецыяльнасць — мінералогію, але і матэматыку і фізіку.

Пасля яго смерці ў некрологу адна з мясцовых газет з тыповай паўднёва-амерыканскай узнёсласцю напісала, што «ён быў больш чым прафесарам, ён быў апосталам навукі ў Чылі». І дадала, што яго «бескарэслівасць, самаахвярнасць і заслугі здабылі яму нязмер-

ную ўдзячнасць чылійскага народа».

У даўняй сядзібе Ігнація Дамейкі на вуліцы Куэто цяпер жыве двое яго ўнукаў: Аніта і Казімір. Сям'я Дамейкаў, якая ўжо болей як сто год асталася ў Чылі, у значнай ступені забыла сваю мову. Калі я нанёс візіт у дом на вуліцы Куэто, размаўляць з пані Анітай і з панам Казімірам мне даводзілася толькі па-французску або па-іспанску.

Удзячная памяць пра дон Ігнацыо захоўваецца ў Чылі да сённяшняга дня. Яго імем названы горы ў паўночнай частцы краіны; яго партрэт, як і раней, вісіць на гарнавым месцы ў будынку універсітэта ў Сант-Яга. Некалькі гадоў назад на сцяне дома, у якім некалі жыў дон Ігнацыо, з'явіліся дзве мемарыяльныя дошкі: адну прымацавала спецыяльная дзяржаўная камісія, а другую (што асабліва краае) устанавілі за свой кошт студэнты — прэстыж жыхары квартала Юнгаі».

У Польшчы ў гэтым годзе створаны тэлевізійны фільм, прысвечаны Ігнаціо Дамейку. У рэцэнзіі на фільм газета «Жыцце Варшавы» пісала:

«Гэта была добрая задума, і яна добра ажыццэўлена. Нам паказалі Ігнація Дамейку — паўстанца 1830 года, эмігранта І, нарэшце, выдатнага вучонага, якому Чылійская рэспубліка абавязана шэрагам адкрыццяў і арганізацыяй асветы. Для нас ён перш за ўсё — прыяцель Міцкевіча, для чылійцаў — адна з выдатных фігур гісторыі.

Аўтары перадачы адшукалі дзёнікі Дамейкі, перапіску яго з Міцкевічам, іканграфію XIX стагоддзя, тагачасную прэсу, а таксама фатаграфіі. Яны наблізілі да нас вобраз чалавека з вялікімі заслугамі і ў той жа час чалавека, бягучага якога надзвычай характэрна для жыцця ў XIX стагоддзі. Жыццёвы шлях такіх людзей дае магчымасць больш поўна і шматбакова зразумець нашу гісторыю».

нір пяці мацнейшых гросмайстраў свету. Пераёмнікам Алёхіна стаў Міхаіл Батвінік. Упершыню званне чэмпіёна свету па шахматах было заваявана савецкім шахматыстам. З таго часу шахматны трон і бліжэйшыя подступы да яго заняты шахматыстамі СССР. А раз у тры гады чэмпіён абараняе свой тытул.

Батвінік заставаўся чэмпіёнам аж да 1963 года. Праўда, да гэтага ён двойчы губляў сваё званне, але праз год вяртаў яго. У 1957 годзе яго перамог Васіль Смыслоў, а ў 1960-м — Міхаіл Таль. Апошнія шэсць год тытулам чэмпіёна валодаў Тыгран Петрасян.

Што можна сказаць аб новым чэмпіёну свету? Юнацтва Барыса Спасака звязана з Ленінградам. Тут ён пачаў займацца ў шахматным гуртку палаца піянераў і скончыў факультэт журналістыкі ўніверсітэта. Яго шахматныя здольнасці праявіліся рана. У 10 год ён стаў першаразраднікам, у шаснаццаць — міжнародным майстрам, у васьнаццаць — чэмпіёнам свету сярод юнакоў, а ў хуткім часе і гросмайстрам. З гэтага моманту Спаскі — нязменны ўдзельнік буйнейшых савецкіх і міжнародных турніраў.

Я. ВАСЮКОУ, міжнародны гросмайстар.

Неаднаразовы чэмпіён краіны па спартыўнай гімнастыцы заслужаны майстар спорту Мікалай Мілігула.

Барыс Спаскі — чэмпіён свету

Шахматны свет атрымаў новага чэмпіёна. Ім стаў 32-гадовы гросмайстар Барыс Спаскі.

Адбылося гэта пасля пагаднення на нічыю ў адкладзенай 23-й партыі. Канчатковы вынік паядынку — 12,5:10,5 на карысць прэтэндэнта, які дабіўся перамогі ў матчы і стаў дзесятым у гісторыі шахмат чэмпіёнам свету.

Хто яго папярэднік? Звыш паўтары тысячы год чалавецтва аддае даніну захапленню шахматамі, але толькі ў канцы XIX стагоддзя, у 1886 годзе, адбыўся афіцыйны розгрыш на першынство свету. Першым эстафету чэмпіёна прыняў В. Стэйніц. Праз восем год гэта званне перайшло да Эмануіла Ласкера, які больш за чвэрць стагоддзя быў шахматным каралём. Гегемонію Ласкера парушыў Ха-сэ-Рауль Капабланка (1921). На вяршыне іерархічнай лесвіцы 1927 года быў Аляксандр Алёхін, першы рускі чэмпіён свету. У 1935 годзе Алёхін пацярпеў паражэнне ад Макса Эйве, але праз два гады ўзяў у яго рэванш. На парадку дня быў матч Алёхіна з М. Батвінікам. Вайна перашкодзіла ажыццяўленню гэтай сустрэчы. Непераможным памер у 1946 годзе Алёхін. Яго матч з Батвінікам так і не адбыўся.

Звычайна званне чэмпіёна аспрэчвалася ў матчавай барацьбе. І толькі аднойчы, у 1948 годзе, адбыўся матч-тур-

КВЕТКІ ПАЛЕСКАГА КАЛГАСА

У аранжарэях, ля газонаў і клумб Цэнтральнага батанічнага саду Акадэміі навук БССР можна часта сустрэць калгаснікаў сельгасарцелі «19 верасня» Столінскага раёна. А навуковыя супрацоўнікі саду — нярэдка гасці ў гэтай гаспадарцы, размешчанай у глыбіні Палесся.

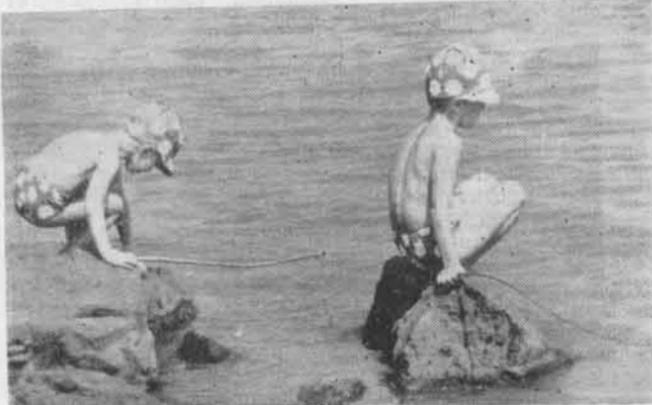
Дружба гэта завязалася чатыры гады назад. Вучоныя забяспечылі калгас цыбулінамі цюльпанаў, раскрылі «сакрэты» вырошчвання кветак. Калі ў пачатку кветнікі займалі ў арцелі толькі 12 сотых гектара, то цяпер іх — амаль 10 гектараў. Разводзяцца не толькі цюльпаны 34 гатуннаў, але і ліліі, нарцысы, гіяцынты, на-

стурцы, астры, ляўноі, мак, гваздзікі... Яны з вясны да позняй восені пастаўляюцца ў Мінск і многія іншыя гарады, сталі ўпрыгожваць быт сельскіх працаўнікоў. Гэта галіна аказалася высокарэнтабельнай. Гентар цюльпанаў, напрыклад, прыносіць да 10 тысяч рублёў.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС: МІНСК, ЛЕЊІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77.

ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.

Сябры-рыбаловы.

Фотазюдж М. АМЕЛЬЧАНКІ.